

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.958.

LETO X. Telefon št. 2552. LJUBLJANA, 15. decembra 1927. Telefon št. 2552. ŠTEV. 143.

Božično darilo ljubljanske oblasti.

Oblastni odbor ljubljanski je sestavil za leto 1928 proračun, s katerim hoče uveljaviti razne oblastne takse in doklade, ki pomenjajo za naše gospodarstvo občutno novo obremenitev. Doklade namerava oblastni odbor pobirati na državno trošarino na navadno vino (donos Din 6.300.000), fino vino (donos Din 150.000), na pivo (donos Din 1.900.000), na žganje (donos Din 827.758), na alkohol (donos Din 2.050.000). Dalje se hoče v letu 1928 pobirati 25-odstotno doklado na pridobitino, katero plačujejo javni računodajci zavezana podjetja.

Takse se bodo pobirale na plesne prireditve (donos Din 500.000), na nočni obisk gostiln (donos Din 500 tisoč), na motorna vozila (donos 1 milijon 500.000) in na produkcijo premoga (donos Din 6.600.000).

Donos teh doklad in taks naj krije primanjkljaj oblastnega proračuna, ki se pokaže, čim se odračunajo od predvidenih izdatkov pričakovani prispevki države in ostali dohodki oblastnih naprav in ustanov.

Pokritje primanjkljaja je tako umetno skonstruirano, da direktno zadene le trgovino, obrt in industrijo, ostale panoge pa le indirektno, in še to samo v toliko, v kolikor bo dana možnost prevalitve na konzumente.

Predvsem pada v oči, da si je oblastni odbor izmed vseh direktnih davkov izbral ravno pridobitno delniških družb, da naloži na njo oblastno doklado, dasi mu ne more biti neznano, da je ravno ta davek, ki absorbira preko 70 % bilančnega čistega dobička, v Sloveniji tako visok, da omra vsak razsoden človek uvideti, da je mera obremenitve po tem davku že tako napeta, da jo ne sme več napenjati, ako noče, da lok poči.

Poleg te obremenitve je pa nadalje na obremenitev, ki obstoji v tem, da se hoče s takso obremeniti produkcijo premoga, namenjena direktno industriji, ki je urejena na porabo premoga. S to obremenitvijo se bode pri večini industrij režija tako povišala, da bodo morale popolnoma preurediti svojo kalkulacijo, ako jim bode to spričo vedno občutnejše konkurence sploh mogoče. S to takso se je hotelo očividno zadeti Trboveljsko premogokopno

družbo, ki je edini izdatnejši producent premoga v ljubljanski oblasti, ni se pa premislilo, da je položaj tak, da brez prevalitve danes tudi Trboveljska ne more na sebe prevzeti nobenega novega bremena.

Posebno težko je z novimi taksami in dokladi prizadet gostilničarski stan v večjih mestih in krajih. Ne glede na takso na nočni obisk kavarn in okrepčevalnic preko 24 ure, ki znaša pri kavarnah 5 Din, pri okrepčevalnicah in barih pa celo 10 Din, se hoče pobirati na državno trošarino še 100 odstotna oblastna doklada, tako da bodo, na primer na 1 liter cvička znašale doklade v Ljubljani 3 Din 20 p, z državno trošarino vred pa 3 Din 55 p in s tem skoro dosegle ceno, po kateri se vino toči.

Motorna vozila v privatni lasti so do 10 konjskih sil prosta, preko te izmere pa so zavezani osebni avtomobili taksi 300 Din od HP, motorna kolesa pa taksi 150 Din od HP, če imajo prikolico, pa taksi od 200 Din za HP. Za tovrstne avtomobile bo znašala taksa 50 Din od 100 kg teže, odnosno, če nimajo pnevmatike po 75 Din kg 100 kilogramov teže. Motorna vozila plačujejo že sedaj visoke državne in občinske takse, sedaj naj pa plačujejo še oblastno takso. Oblastni odbor je popolnoma pustil z vidika, da motorna vozila niso več luksuz, ampak splošno prometno sredstvo, katero bi bilo pospeševati, ne pa ovirati. Ako se s temi vozili cesta izredno obrabi, je itak dana možnost, da se lastniku iz tega naslova naloži posebna taksa.

Ljubljanska oblast je pripravila trgovini, obrti in industriji lepo božično darilo. Gospodarstvo v splošnem občutno trpi vsled gospodarske krize. Olajšati si jo izkušajo z zmanjšanjem režije, kolikor in kjer je to mogoče. Žal, da to ne gre povsod, ker mora upoštevati razne druge interese. Ako se mu pa stavijo v njegovih stremeljih po ublažitvi krize še tako resne ovire, kakor so nove oblastne davščine, potem ni čuda, da dobiva vedno več pristašev oni del prebivalstva, ki si od vladajočega režima ne obeta pomoči, kajti kakor je lepa teorija o prevalitvi, vedno pa le ne drži, ker ima tudi svoje meje, preko katerih se ne more uveljavljati.

Ivan Sedlar, trgovec:

Odvzem pravice točenja alkoholnih pijač trgovinam, ali reakcija na pohodu.

Od uveljavljanja novih taksnih predpisov sem so se izdajala dovoljenja za točenje alkoholnih pijač na stojnice goste ter čez ulico, vsem trgovcem z specerijskim blagom ali delikatesami, ki so imeli v to svrhu dovolj higijske, svetle in praktične lokale, o čemer se je pred izdajo takega dovoljenja, na licu mesta seveda, pričela posebna komisija.

Tako dovoljenje je, z ozirom na predpisane adaptacijske komisijonelne stroške ter stroške za razne dokumente in kolektivno, stalo mnogo denarja.

Sedaj pa, torej po nekaj mesecih, hočejo oblasti kar enostavno trgovcem te koncesije odvzeti.

Odločujoči faktorji očitno ne vedo in ne poznajo tradicionalne in edine pravilne prakse, da se izdane pravice ne morejo odzemanati ali kratiti. Če se komu nekaj da (podari) ali pro-

da, se ne more od njega dotične reči več zahtevati nazaj.

Saj to bi bilo v nasprotju z naravnimi zakoni in pravnim redom.

Ni dovolj, da se reducira slovenska univerza, da se odvzema stalnost sodnikov, reducira drž. nameščence, da se ne izvede izenačenje davkov, ne, udariti se hoče s kladivom po glavi še male trgovce.

Kakor mogočen val lave se vali ta reakcija na nas in nam preti s poginom. Ali je to v skladu s pravnim redom?

Toda vitezi reakcije naj vedo, da predstavlja trgovstvo veliko številčno in davčno silo in da se bo ta sila, če bo treba, strnila v obrambo svojih pravic. Zato si bo tudi oni, ki nam hoče krafiti te pridobljene pravice, prej ali slej zlomil vrat.

V tem primeru pa ne bi bili prizadeti le trgovci, ki posedujejo te kon-

cesije, temveč še v večji meri bi bili prizadeti konzumenti; torej široke plasti naroda. Zato je nujno potrebno, v prvi vrsti radi interesov konzumentov, da ministrstvo za notranje zadeve to naredbo sistira.

Zdi se mi pa tudi, da ima pri tem politika svoje prste vmes, kar je popolnoma razumljivo v naših sedanjih razmerah.

Naše stanovske organizacije naj proti temu reakcionarnemu in toliko škodljivemu postopanju najenergičneje protestirajo in opozorijo odločujoče faktorje na težke posledice, ki bi brezdomno sledile izvedbi te naredbe.

Ako ne bodo ti protesti zalegli, bo nujno potrebno, da bo trgovski svet v dani priliki segel po samopomoči, ki pa marsikomu, gotovo ne bo ljuba, zlasti ne onim, ki danes vihtijo bič nad nami. Svaka sila do vremena!

ZBORNICA ZA TRGOVINO, OBRT IN INDUSTRIJO V LJUBLJANI

ima v ponedeljek, dne 19. decembra 1927 ob pol 10. uri dopoldne v zborniških prostorih svojo redno javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Predložitev zapisnika ustanovne seje z dne 25. novembra 1927; 2. Nagovor in poročilo zborniškega predsednika; 3. Poročilo o delovanju zbornice in njenih prizadevanjih za izboljšanje gospodarskega položaja v letu 1927; 4. Poročilo o gradbi stanovanjskega poslopja; 5. Volitev in poročilo o izvolitvi podnačelnikov v treh odsekih; 6. Volitev treh pregledovalcev računov; 7. Komercializacija in reorganizacija državnih železnic; 8. Stališče glede trgovinsko-političnega razmerja napram drugim državam; 9. Predlogi zborniških članov.

PRIPRAVE ZA STATISTIKO JUGOSLOVANSKE ZUNANJE TRGOVINE.

V konzularnem trgovskem oddelku zunanjega ministristva pripravljajo statistiko jugoslovanskega izvoza in uvoza, s primerjavo statistiko drugih držav. V seznamu se ozirajo posebno na to, katere dežele konkurirajo z jugoslovanskimi produkti. Doslej je izdelana izvozna in uvozna statistika za štiri države, ki trgujejo z Jugoslavijo. Statistiko bodo v kratkem dovršili in dali v tisk. Zlasti dobro bo služila jugoslovanskim delegacijam in pri sklepanju trgovskih pogodb, posebno kar se tiče carinskih postavk in olajšav, ki jih dajejo posamezne države.

ČEHOSLOVAŠKI GOSPODARSKI KROGI O RAZMERJU DO JUGOSLAVIJE.

Karol Kirchhof, predsednik trgovske in industrijske zbornice v Reichenbergu, ki je ena najuglednejših oseb v Čehoslovaški, je na plenarni seji v svojem govoru o carinsko-političnem položaju podal glede Jugoslavije sledečo izjavo: »Dejstvo, da je naš izvoz v Jugoslavijo v letih 1924 do 1926 znatno padel, dočim se je izvoz drugih držav, n. pr. Avstrije, držal na enaki višini, izvoz Nemčije pa izredno narasel, dokazuje najbolje nujno potrebo, da dopolnimo naše samo na največjih ugodnostih temelječe razmerje do Jugoslavije s tarifno pogodbo, ki bi odgovarjala specijalnim gospodarskim razmeram obeh dežel. Seveda bo radi nemožnosti, da ugodimo željam, ki jih je na tem polju predložila Jugoslavija, potrebno, da tudi naše želje podvržemo reviziji ter omejimo svoje zahteve na najvažnejše predmete. S tem delom so sedaj zaposlene zbornice in upati je, da bo na tej podlagi mogoče, da pridemo z Jugoslavijo do tarifiške pogodbe.

Avstrijsko poljedelstvo more kriti potrebe svoje dežele.

V dunajskih časopisih objavlja Hans-Hamscha, centralni ravnatelj akcijske družbe za poljedelske obrate, zanimive statistične podatke o velikem porastu avstrijske poljedelske produkcije v letih 1919—1927. Z ozirom na to, da se vrše med našo kraljevino in avstrijsko republiko precej trudapolna pogajanja za novo trgovinsko pogodbo, ki naj predvsem zaščiti avstrijsko poljedelstvo, bo članek gotovo interesiral naše gospodarske kroge.

V bivši avstro-ogrski monarhiji so imele dežele, ki tvorijo sedanjo republiko — izvzemši živinorejo — najmanjšo poljedelsko produkcijo in je bilo potrebno za preskrbo današnje Avstrije z živili uvažati posebno žito, sladkor in mleko iz Moravske, Češke, Ogrske in Galicije.

Po prevratu je ostala avstrijska republika radi malenkostne poljedelske produkcije v žitu, sladkorju in mleku do treh četrtin nepreskrbljena. Radi tega je morala kriti svoje potrebe v sosednih deželah, kar je vplivalo neugodno na avstrijsko bilanco in povzročilo tudi deloma razvrednotenje avstrijske krone. Leta 1919 je vsebovala republika ca 400.000 krav, ki so dajale do 600.000.000 litrov mleka na leto. Od teh je odpadlo na hranjenje telet ca 72.000.000 litrov, za produkcijo masla 36.000.000 litrov in za proizvodnjo sira 24.000.000 litrov, skupaj torej 132.000.000 litrov. Tako je preostalo za konzum 468.000.000 litrov, to znaša na glavo in dan ca 0'2 litra.

V letu 1919 pa je znašala povprečna potreba za glavo na dan 0'35 litra, tako da je bilo potrebno uvoziti letno približno 351.000.000 litrov iz inozemstva. Predvsem Čehoslovaške, Ogrske in Švice.

Razen mleka je uvozila Avstrija tudi sira v vrednosti 24 milijonov šilingov iz Švice, Ogrske, Italije, Čehoslovaške, Nizozemske, Danske itd., dalje masla iz Nizozemske, Danske in Čehoslovaške v vrednosti 25 milijonov šilingov na leto. To stanje je bilo trajno nemogoče za ubogo Avstrijo. Naloga države je bila torej intenzivirati poljedelsko produkcijo, ki je bila leta 1919 popolnoma na tleh. To pa se je moglo posrečiti le polagoma, kajti visoki zemljiški davki, prometni davek, socialne dajatve in nazadnje ne najmanj majhna delovna kapaciteta, visoke mezde in deputati, kakor tudi nesorazmerje med cenami za poljedelske potrebščine in produkte so ovirali vsak razmah proizvodnje.

Produkcijski stroški so narastli v zadnjih letih radi navedenih činjenic za 30—40% napram sosednim državam Čehoslovaški, Ogrski, Poljski in Rumuniji; cene za poljedelske produkte pa so kazale padajočo tendenco. Avstrijski poljedelci so storiili v osmih letih vse, kar je bilo v njihovi moči, da dvignejo poljedelsko produkcijo. Kmetje v alpskih deželah so se posvetili z veliko vnemo živinoreji, oni na poljanah pa intenzivni agrikulturi, gojitvi sladkorne pese, mlekarstvu in pitanju živine. Tako se je posrečilo po osemletnem trudapolnem delu dvigniti poljedelsko produkcijo na izredno višino, kakor pričajo naslednje številke.

Nasejalo in nasadilo se je:

Pšenice

v letu 1919 ca 184.000 ha in želo 1,697.000 q
v letu 1927 ca 220.000 ha in želo 3,300.000 q

Produksijski prebitok znaša 1,608.000 q
= 94%.

Rži

v letu 1919 ca 327.000 ha in želo 2,530.000 q
v letu 1927 ca 410.000 ha in želo 5,330.000 q

Produksijski prebitok znaša 2,800.000 q
= 110%.

Ječmena

v letu 1919 ca 108.000 ha in želo 1,100.000 q
v letu 1927 ca 160.000 ha in želo 2,480.000 q

Produksijski prebitok znaša 1,380.000 q
= 125%.

Ovsa

v letu 1919 ca 260.000 ha in želo 2,100.000 q
v letu 1927 ca 24.200 ha in želo 6,300.000 q

Produksijski prebitok znaša 2,450.000 q
= 117%.

Sladkorne pese

v letu 1919 ca 7.700 ha in želo 1,234.000 q
v letu 1927 ca 24.200 ha in želo 6,300.000 q

Produksijski prebitok znaša 5,066.000 q
= 411%.

Koruze

v letu 1919 ca 57.200 ha in želo 740.000 q
v letu 1927 ca 69.080 ha in želo 1,088.000 q

Produksijski prebitok znaša 298.000 q
= 40%.

Krompirja

v l. 1919 ca 102.000 ha in dobilo 8,100.000 q
v l. 1927 ca 140.000 ha in dobilo 15,800.000 q

Produksijski prebitok znaša 7,200.000 q
= 88%.

Sočivja

v letu 1919 ca 1500 ha in pridobilo 17.000 q
v letu 1927 ca 4100 ha in pridobilo 58.000 q

Produksijski prebitok znaša 41.200 q
= 242%.

Produkcija je torej narasla v Avstriji v letu 1927 povprečno: pri žitu za ca 109%, pri sladkorni pesi za ca 411%, pri krompirju za ca 88%, pri sočivju za ca 242%, pri ovsu in koruzi za ca 97%.

Celokupna potreba po krušnem žitu znaša na leto 9.200.000 q, našelo se je v tekočem gospodarskem letu pšenice 3.300.000 q in rži 5.330.000 q, skupno 8.630.000 q, tako da je treba uvoziti samo 570.000 q, in to predvsem pšenice.

V letu 1919 je pridelala republika samo 4.227.000 q krušnega žita in je moral uvoziti iz inozemstva 5.000.000 kvintalov. Uvoz krušnega žita se je torej zmanjšal v letu 1927 za 89%.

Ker se bodo v bodočih letih spremenili večji zemljiški kompleksi potom kanalizacije v kulturno zemljo in se bo tudi vsled zboljšanja in povečanja živinoreje ter z njo združene produkcije gnojil kulturno stanje zemlje boljšalo od leta do leta, ni več daleč trenutke, ko bo mogla Avstrija kriti vso svojo potrebo po žitu s svojo lastno produkcijo. Če se bo dviganje produkcije tako nadaljevalo, kakor dosedaj, je pričakovati, da bo celo izvažala rž in ječmen.

V letu 1919 je znašala produkcija sladkorne pese ca 130.000 q, letos pa

vsled vsestranskega intenzivnega dela 6.300.000 q, iz katere se je pridelalo 900.000 q sladkorja. Zaznamovati je torej v sladkorju proizvodni porast za 770.000 q = 590%.

Če kratko rekapituliramo, je morala Avstrija uvoziti v letu 1919 ca 5.500.000 q žita, 1.235.000 q sladkorja, 31.000 q masla, 40.000 q sira in ca 351.000.000 litrov mleka; v letu 1927 pa ca 570.000 q žita, 465.000 q sladkorja, 10.800 q masla in 20.000 q sira.

Iz navedenega torej rezultira sledeče izboljšanje trgovinske bilance leta 1927 napram letu 1919 (v šilingih):

Od 4.430.000 q žita à 40—	177.200.000
770.000 q sladkorja à 62.50	48.125.000
27.000 q masla à 650—	17.550.000
351.000.000 l mleka à —38	133.380.000
20.000 q sira à 400—	8.000.000

Skupaj šilingov 384.885.000

Zdi se torej, da bo avstrijsko poljedelstvo v prihodnjih letih skoraj popolnoma odpravilo deficit trgovinske bilance, v kolikor se nanaša na poljedelske produkte.

Dr. Cvetko Gregorič, Beograd:

Naši trgovinski odnošaji z Avstrijo.

(Nadaljevanje.)

Jako značilne so v tem pogledu izjave avstrijskega ministra za kmetijstvo Andreja Thalerja, da bo v nekaj letih avstrijsko kmetijstvo v vseh strokah, izvzemši glede proizvodnje pšenice in koruze, v stanu kriti vso potreščino države, celo v pogledu živine in živinskih produktov.

Da to niso prazne besede, pričajo izjave bivšega avstrijskega finančnega ministra dr. Kienböck-a o priliki njegovega predavanja v Parizu 25. februarja 1926. Dr. Kienböck je tedaj poudarjal, da je proizvodnja najvažnejših žitaric že l. 1923 zopet znašala toliko kakor l. 1913, kljub temu, da je posejana površina na področju današnje Avstrije znatno manjša, nego je bila pred vojno.

Produkcija je znašala na hektarju:

pšenica:	
leta 1913	11.5 centov
leta 1925	16.5 centov
rž:	
leta 1913	15.6 centov
leta 1924	16.4 centov
krompir:	
leta 1913	31.1 centov
leta 1925	123.4 centov

Povprečna produkcija krompirja je torej počtvorjena ter prekaša potrebo države za 50%.

Istotako je izredno poskočila proizvodnja sladkorne repe.

Glede živinoreje, odnosno mlekarstva, opozarjamo na dejstvo, da je Avstrija od posojila, ki ga je dobila od Lige narodov, porabila jako znatno vsoto (navajala se je vsota okolu 48 milijonov dinarjev) za pospeševanje mlekarstva.

Tudi ob sklepanju trgovske pogodbe z nami l. 1925 je Avstriji uspelo, da je popolnoma ohranila agrarno smernico svoje ekonomske politike.

S to pogodbo je naša država sicer dobila izvestne koncesije za naš izvoz agrarnih in nekaterih industrijskih produktov v Avstrijo. Ali te koncesije niti zdaleka ne odgovarjajo velikim žrtvam, ki jih je donesla naša država v korist avstrijskega industrijskega izvoza v našo državo. Koncesije, dane Avstriji, so znatno oškodovale razne stroke naše industrijske delavnosti (zlasti industrijo papirja, železa), pa tudi n. pr. stanje našega izvoza moke in mesa v Avstrijo se ni izboljšalo, temveč poslabšalo. Avstrija je vezala ali popustila carine pri 42 številkah svoje carinske tarife (7% od vseh car. tar. števil), medtem ko je naša država vezala ali dala popust pri 187 številkah, to je pri 29% številke cele tarife.

V velikih potezah se more efekt trgovske pogodbe iz l. 1925 med Avstrijo in Jugoslavijo v zvezi z novo avstrijsko carinsko tarifo od 1. januarja 1925 in novo jugoslovensko carinsko tarifo od 20. junija 1925 označiti s sledečimi besedami:

Pred 1. januarjem 1925 so se mogli naši glavni izvozni predmeti, kakor: žito, goveda, svinje, zelenjava, sveže sadje (po večini), kisló zelje, fižol, grah, meso sveže, suho in kuhano, mleko, kakor tudi vsi mlevski proizvodi carine prosto uvažati v Avstrijo; z novo avstrijsko carinsko tarifo so uvedene na vse te predmete več ali manj občutne carine, od kojih je Avstrija v pogodbi z nami razmeroma jako malo popustila. Položaj našega izvoza v Avstrijo je torej poslabšan napram stanju pred 1. januarjem 1925.

Temu nasproti smo mi v naši novi carinski tarifi sicer zvišali carino med drugim tudi na gotove proizvode, bila pa je obenem ukinjena luksuzna taksa, ki se je preje plačevala, baš od znatnega dela predmetov, ki se uvažajo iz Avstrije. V pogodbi z Avstrijo so naše nove carine znižane, tako da je sedaj avstrijski uvoz pri znatnem številu predmetov s carino manj obremenjen nego pred 20. junijem 1925. Razen tega je avstrijskemu importu k nam v korist tudi dejstvo, da mora naša industrija plačevati carino od raznih surovin in pomožnih sredstev, ki jih je preje uvažala carine prosto, ter se s to carino povišajo produkcijski stroški na-

šega producenta in zmanjšuje njegova konkurenčna zmožnost. Položaj avstrijskega importa k nam je ostal v glavnem isti, v kolikor ni izboljšán v primeri s stanjem pred 20. junijem 1925.

Avstrija je dosegla v svoji trgovinski pogodbi z nami tako znatne ugodnosti za svoj izvoz brez dvoma tudi iz tega razloga, ker je za časa sklepanja pogodbe javno mnenje Evrope in vplivnih krogov Lige narodov v Ženevi stalo pod vplivom agitacije za sancijsko Avstrije; iz tega ozira so smatrali naši merodajni faktorji za umestno, da zahtevam Avstrije čim najbolj ustrezajo, pa bi bilo takrat tudi v škodo našega gospodarstva, če se ne bi kazalo, da naša država pospešuje avstrijsko trgovino.

Za to svojo uslužnost smo slabo plačani. Avstrija, ki je tožila celemu svetu, da carinske bariere sosednih držav ogrožajo obstanek njene industrije in s tem cele države, ki je zahtevala zase preferenčne carine, carinske unije itd., ki hoče in mora izvažati svoje industrijske proizvode v agrarne države, otežkočuje in ovira z druge strani uvoz agrarnih produktov iz teh agrarnih držav.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarski položaj Rusije.

V svojem sedemurnem političnem poročilu 15. kongresa sovjetov v Moskvi je podal Stalin, sedanji dejanski diktator Rusije, med drugim tudi pregled sedanjega gospodarskega položaja Rusije, iz katerega posnemamo sledeče:

Razvoj gospodarstva Sovjetske Unije se je izvršil v znamenju pospešitve tempa v razvoju industrije, okrepitev socijalističnega elementa v narodnem gospodarstvu, zavarovanja gospodarske neodvisnosti Sovjetske Unije kakor tudi v povzdigu materialnega in kulturnega nivoja delavnih slojev.

Industrijska produkcija je znašala v prejšnjem gospodarskem letu 100.4 % predvojnne višine in bo po načrtu znašala v letu 1928 114.4 %. Produkcija poljedelstva je znašala 108.3 % predvojnne in se bo v prihodnjem letu dvignila na 111.8 %. Proračun Sovjetske Unije bo v tekočem gospodarskem letu znašal 7 milijard ali 112 % predvojnne višine. Promet zunanje trgovine je znašal v prostem letu 1483 milijonov rubljev, za leto 1928 pa se predvideva 1626 milijonov ali 35.6 % predvojnne prometa. Počasnejši razvojni tempo zunanje trgovine so zakrivilo ovire, ki so jih delale Sovjetski Uniji meščanske države, in ki so dovedle včasih celo do blokade. Nadalje je temu krivo tudi dejstvo, da Sovjetska Unija svojega eksporta ne more forsirati na račun rastočih potreb prebival-

LISTEK.

Predlog novele k zakonu o zaščiti industrijske svojine.

Univ. prof. dr. M. Škerlj.

(Nadaljevanje.)

IV.

Izpremeni ali pojasni se zakon v sledečih točkah:

§ 8. Naš zakon daje patent izrečno samo »na polju obrtne ali industrijske« produkcije, kar je, zlasti z ozirom na čl. 1. haške (splošne) konvencije preozko, kajti po tem članu naj bodo mogoči patenti tudi za izume na drugih poljih človeške pridobitne delavnosti. Zato naj se po noveli tudi pri nas posledajajo patenti na polju obrtne, industrijske in sploh gospodarske (»privredne«) produkcije. Stvar je zato pomembna, ker je s tem zadeta v naši državi tako važna praproductija, kmetijstvo in rudništvo.

§ 9 št. 3. Patenti se sedaj ne morejo dati za izume, kojih predmet spada pod državni monopol. Nejasno je pri tem, ali

so mišljeni tudi izumi, ki se lahko uporabljajo pri proizvodnji monopolnih predmetov in pri drugi produkciji. Saj si lahko mislimo, da se izvestna, na mehaničen način pridobljena snov — za snovi, pridobljene po kemični poti, itak ni patenta — ali nov način postopanja, nov stroj uporabljajo lahko tako pri monopolnih kakor pri drugih predmetih. Novela pojasnjuje, da patenta ni za izume, kojih predmet izključno spada pod državni monopol. Krog za patentiranje nesposobnih izumov je torej jasno opredeljen. Država od tega nima škode, ker sme tak izum itak brez odmene uporabljati pri monopolnih predmetih (§ 16 odst. 1).

§ 15. Država sme brez posebne licence uporabljati vsak izum, ki se da upotrebljati pri izdelavi vojnega orožja in sploh za obrambo države. Pravice imetnika patenta ali prijavitelca še nepatentiranega izuma s tako uporabo po državi niso prizadete, samo država sme v navedeni namen posegati v njegov izum. Novela pojasnjuje, da niso prizadete niti pravice onih oseb, ki smejo, recimo na podstavi licence, izkoriščati tak izum, tudi njim gre, kakor imetniku patenta ali prijavitcu izuma, primerna odmena, ki jo določa sodišče, če se država in upravičenci ne sporazumejo. Vendar mora taka pravica na tujem izumu biti vpisana v patentnem registru, kajti novela se poziva na § 28. Treba bo pa z ozirom na

novi pristavek k § 20 reči, da je dovolj, če je taka pravica prijavljena za registracijo in ni ovire, da se registrira.

§ 16. odst. 2. Patent prestane, če država po njega podelitvi monopolizira predmete, ki se izdelujejo po njem, imetniku patenta mora država dati odmeno. Razumeti bo treba tudi tu, da patent prestane le, če se po njem izdelavani predmeti povsem monopolizirajo. Odplatek gre po noveli ne samo imetniku patenta, nego tudi ljudem, ki imajo pravico patent uporabljati (§ 28, gl. op. k § 15.).

§ 20, zadnji odst. Če se patent razglaši, imajo sedaj pravico do odplatka imetnik patenta in osebe, za katere so pravice na patentu vpisane v patentnem registru. Novela pojasnjuje, da to velja tudi za osebe, ki so pravice na patentu pravilno prijavile za vpis v register, preden je ekspropriacija izvršena.

§ 26 ureja prisilno licenco tako, da to licenco da Uprava za zaščito ind. sv., odmeno zanjo pa določi, če se stranki ne pogodita, redno sodišče v pravdi; dokler odmena ni plačana, se prisilna licenca ne more izkoriščati. Na ta način se imetniku prisilne licence lahko jako dolgo preprečuje njeno izkoriščanje, saj je jasno, da dvojno postopanje pred različnimi oblastmi še samo po sebi zateza rešitev, poleg tega pa imetnik patenta eno in drugo postopanje, tudi pravdo pred sodiščem lahko nalašč zavlačuje. Prav do- bra je torej določba, da naj Uprava po-

slej odloči vprašanje prisilne licence in vprašanje odplatka za njo.

§ 32. Jako važne so izpremembe pri odvzemu patenta. Danes se patent lahko odvzame po čegar koli predlogu, če ga imetnik v določenem zakonitem roku ne izkorišča dovolj za potrebe naše države v naši državi sami (cilj: pospeševanje domače industrije, kritje domače potrebe brez uvoza, z domačo produkcijo). Z odvzedom postane izum prost, vsakdo ga lahko rabi. Stremljenje mnogih izmed držav, ki so združene v pariški Uniji, pa gre za tem, da se ta pritisk na izvrševanje patenta v unijskih državah, če že ne odpravi povsem, pa vsaj kolikor mogoče omili na ta način, da se odvzem nadomesti s prisilno licenco, ako se da na ta način doseči zadostno izvrševanje patenta v domači državi. Ta misel je prodrla v haški konvenciji in v tem smislu izpreminja novela sedanji § 32. Prisilna licenca pa se bo dala samo osebi, ki dokaže, da je sposobna, zlasti po strokovni izobrazbi, da izvršuje izum na podstavi prisilne licence. Po drugi strani se patent sploh ne bo mogel odvzeti (torej pač ne dati prisilna licenca?), če imetnik patenta dokaže, da je nemogoče izkoriščati patent, n. pr. ker niso na razpolago potrebne surovine, strokovno delavstvo, ker bi bile investicije nerazmerno visoke. V podrobnostih bo tu še mnogo vprašanj.

(Dalje prihodnjič.)

* Nadaljnje izpremembe zadevajo §§ 3, 4, 21, 22, 36, 37, 38, 42, 45, 50, št. 5, 51, št. 5, 64, odst. 2, 67, 68, 73, 80, 81, 82, 117, 124, 125, 126, 133, 137, 138, 143, 144, 145, 146, 156, 158, 159. Tičejo se večinoma organizacije Uprave za zaščito ind. sv., postopanja pred njo in taks, ali pa so zgolj stilistične; za nas tu ne prihajajo v poštev.

stva. Preteklo gospodarsko leto je zaključilo z aktivnim saldonom zunanje trgovine v znesku 57 milijonov rubljev.

Narodni dohodki Sovjetske Unije so od 15.589 milijonov rubljev v letu 1925 porasli na 22.500 milijonov rubljev v letu 1927. Tempo, s katerim so porasli nacionalni dohodki Sovjetske Unije v zadnjih letih, postavlja napram drugim državam Evrope in Amerike rekord. »Naša država« — pravi Stalin — »izirava polagoma kapitalistični element iz narodnega gospodarstva. Smotreno vodstvo gospodarstva, med drugim nacionalizacija industrije, pospešuje tempo razvoja gospodarstva za mnogokratno.«

K temu poročilu bi kljub notoričnemu poboljšanju gospodarskega položaja Rusije pristavili, da je vendarle dokaj preveč optimistično. Osobito smatramo, da ne bodo sovjeti »polagoma izpodrinili kapitalistični element iz gospodarstva«, temveč da se bo zgodilo ravno narobe in se bo narobe tudi moralo zgoditi, ako naj si Rusija zopet gospodarsko opomore.

Sestanek speceristov celjskega okoliškega gremija.

Sreski gremij trgovcev v Celju je na poziv Zveze trgovskih gremijev v Ljubljani sklical za 9. t. m. sestanek članov in stavil na dnevni red vprašanje ustanovitve sekcije speceristov ter ukinitve točilne pravice. Sestanek, na katerega so bili vabljeni iz vseh 108 občin gremialnega področja samo vplivnejši člani posameznih okrožij, se je vršil v klubovi sobi v »Celjskem domu« v Celju in je bila udeležba vsled slabih prometnih razmer, posebno v gornjegrajskem srezu, zelo pičila.

Glede ukrepa Vel. župana mariborske oblasti, ki je izdal odlok, da se mora vsem trgovcem točilcem s koncem tega leta ustaviti točenje, je navzočim poročal g. predsednik V. Piliš o vspehu intervencije po deputaciji, ki se je 7. t. m. zglasila pri merodajnih faktorjih vel. županstva v Mariboru. Na podlagi informacij, ki jih je dobila deputacija pri sekcijem svetniku g. dr. Rateju in ministerialnem tajniku dr. Pfeiferju, je položaj v tem pogledu brez vsake nade na izboljšanje. Veliki župan ravna le po tozadevnem odloku ministrstva notranjih zadev, ki zahteva striktno izvedbo odloka. Vsi vloženi prizivi bodo do 10. t. m. negativno rešeni in trgovstvo se bo moralo vdati usodi.

Sledila je prav živahna debata, v katero so posegli vsi navzoči in odločno protestirali proti takemu ravnanju oblasti. Oglasil se je k besedi tajnik Zveze gremijev g. Anton Podgoršek, ki je poročal o tozadevnih ukrepih ljubljanskih trgovcev in o nameri, da se pošlje v Beograd posebno deputacijo, da intervencira pri merodajnih ministrstvih. Akciji bi se naj priključili tudi drugi zainteresirani gremiji. Sprejet je bil sklep, da naj Zveza vabi vse zainteresirane gremije, ki bi naj v to deputacijo delegirali svoje zastopnike. Naloga deputacije bi bila vztrajati pri zahtevi, da se sedajšnji pravilnik o gostilnah, kavarnah in ostalih obratovališčih ukine in izdela nov pravilnik v sporazumu z vsemi gospodarskimi korporacijami, ker drugače ni izhoda iz tega kaosa. Po izjavi g. Podgorška bi odšla deputacija še tekom tega meseca, v slučaju nepredvidene zapreke pa začetkom meseca januarja 1928. Za zastopnike gremija v to deputacijo so bili izvoljeni g. V. Piliš, predsednik gremija, g. Cvenkl Ant. za člane in g. A. Veble, tajnik gremija, za namestnika v slučaju, da eden izmed imenovanih članov iz poslovnih ozirov ne bi mogel prevzeti funkcije.

K drugi točki dnevnega reda se je v razpravi ustanovitve sekcije speceristov razvila zelo živahna in interesantna debata. Vsi navzoči so uvideli nujno potrebo, da bo treba v sedanjem kritičnem gospodarskem položaju najti način, kako trgovstvo obvarovati pred posledicami nečedne konkurence in ublažiti razvado dajanja blaga na dolgoročne kredite. Ravno to vprašanje muči dandanes slehernega trgovca in kljub temu ni bilo do danes mogoče trgovstvo organizirati

v eno kompaktno falango, da si v solidarnem boju zboljša položaj. Ker je to vprašanje zelo delikatnega značaja, se je po dolgotrajni debati sklenilo vse članke na posebnih sestankih, sklicanih v to svrhu za posamezna okrožja, zaslišati oziroma jim nuditi priliko, da izrazijo svoja mnenja, na podlagi katerih bo gremiju mogoče razpravljati in sklepati o načinu remedure. Predpogoj pri vsem tem delu je seveda solidarnost, da se bodo vsi tozadevni sklepi spoštovali, sicer se bo imelo trgovstvo še nadalje boriti z različnimi neprilikami, ki mu ogrožajo eksistenco.

Sestanek, ki je trajal cele tri ure, je predsednik zaključil ob 11.45 s prepričanjem, da bo prvi korak vodil sigurno do ozdravljenja razmer in do zboljšanja položaja.

ZADNJE NEMŠKO KONJUNKTURNO POROČILO.

Pred par dnevi izšlo četrtletno poročilo nemškega zavoda za konjunktorno raziskovanje pravi, da se je zadnja konjunktura raztezala v bistvu samo na Nemčijo, da ima torej le lokalni značaj, in da bo tudi reakcija v pretežni meri lokalnega značaja. Naročila v industriji so v splošnem očitno padla. Številke, tiče se konjunkturnega poteka, navajajo takole: obrestna mera za blagovne menice se je dvignila od letnih 6 na 7-8%, zasebna obrestna mera od 5-9 na 6-69. Povprečni tečaj delnic je padel za 72%, 5% zlata zastavna pisma za 4%. Indeks blagovnih cen, ki reagirajo, se je dvignil za 2-2%. Brezposelnost se je nadalje znižala, od 453.000 na 340.000, torej za ca 25%. Število meničnih protestov se je pomnožilo za 20-5%, število konkurzov pa za 23%, glede na delovni dan Torej kaže višek gospodarske aktivnosti posamezne znake preobrata.

REVIZIJA ČEHOSLOVAŠKEGA TRGOVSKEGA ZAKONA.

V eni zadnjih številčk našega lista smo opozorili na spremembe, ki jih nameravajo izvršiti v Čehoslovaški v trgovskem zakonu glede zaštite firme. Kakor poročajo čehoslovaške novine, se namerava tudi izprememba definicije, kdo je trgovec. Branjeveci, starinarji in mali prevozniki naj bi bili izveti. Za trgovce naj bi bilo smatrati praproductente, ki pridobljene surovine predelujejo in prodajajo (poljedelski in gozdarski postranski obrti), osebe, ki izvršujejo rudarske posle, posredovalce za nakup in prodajo nepremičnin in osebe, ki zidajo hiše radi nadaljnje prodaje. Tudi trgovanje z nepremičninami naj se smatra v bodoče za trgovski posel. Za protokolacijo naj se ne določi kot pogoj plačilo gotovega zneska pridobnine.

ČSLOV. TRGOVSKA BILANCA.

V novembru 1927 so uvozili v Čslov. za 1.750 mil. Kč blaga, izvozili so ga pa za 2.084 milijonov, aktivnost torej 334 mil. Kč (lani v novembru je znašala aktivnost 761 milijonov Kč). V vseh prvih letošnjih 11 mesecih je znašal uvoz 15.550 milijonov Kč, izvoz pa 17.767 milijonov, aktivnost 2.217 milijonov Kč (lani 2.248 mil.). Na Nemčijo je prišlo v novembru 21-82 % uvozne vrednosti in 25-32 % izvozne vrednosti, pri čemer pa Hamburg in Bremen še nista vračunjeni, 11-22 % in 6-32 %; vidimo da pride na Nemčijo ca ena tretjina čslov. uvoza in izvoza. Jugoslavija izkazuje pri izvozu 4-24 %, pri uvozu v Čslov pa 2-46 %. Fabrikatov so izvozili v lanskim mesecem januar — november za 9.893 mil. Kč, letos pa za 11.808 mil. Kč. Bilanca je torej prav zadovoljiva.

Ljubljanska borza.

Tečaj 14. decembra 1927	Pov. pr. ševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13.55	13.58
Curich 100 fr.	1091.40	1097.40
Dunaj 1 šiling	7.995	8.025
London 1 funt	27.72	27.52
Newyork 1 dolar	56.6	56.80
Praga 100 kron	167.95	168.75
Trst 100 lir	397	399

Iz naših organizacij.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo obvešča trgovske kroge, da morajo biti v soboto, na rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra, med slovesno službo božjo vse trgovine zaprte.

Trgovski obrati ostanejo na rojstni dan Njeg. Vel. kralja predpoldne zaprti. Sreski gremij trgovcev v Celju objavlja na podlagi brzojavke g. Vel. župana mariborske oblasti Pov. br. 516/1927 od 13. decembra 1927, da 17. decembra kot rojstni dan Njeg. Veličanstva kralje se praznuje s slovesnimi bogoslužji v cerkvah vseh verolizpovedanj ob navzočnosti zastopnikov vseh civilnih, vojaških in samoupravnih oblastev. Državna poslopja razobesijo zastave. Trgovski in obrtni obrati morajo biti brezpogojno zaprti do 12. ure (poldne). Toliko vsem članom v vednost in ravnanje. — Načelstvo.

Trgovina.

Sladkor. Ker ni nič posebnega, je bilo na svetovnih sladkornih trgih v zadnjem času vse mirno. Kolebanje v cenah je bilo le nalahno. Evropska pogajanja kubanske delegacije so končana in je odšla delegacija preko Londona in New Yorka nazaj na Kubo. Težko je odgovoriti na vprašanje, ali je Tarafa s svojim potovanjem po Evropi zadovoljen ali ne. Mislili bi, da je. Vse je pa še v stadiju posvetovanj in pogajanj in bo šele bodočnost mogla soditi o uspehih tega izredno težavnega dela. Kot prvi vidni uspeh pričakujejo dekret kubanskega predsednika, da se produkcija zniža na 4 milijone ton. Kot ugodno tržno znamenje navajajo dvig konsuma v sedmih evropskih kontroliranih državah (Nemčija, Čslov., Francija, Belgija, Holandska, Poljska in Anglija, slednja brez upoštevanja njenega lastnega pridelka).

Mednarodne borze v tretjem četrtletju. Njih razvoj v tretjem četrtletju kaže po »Wirtschaft und Statistik« bolj enotno sliko kot v mesecih april—junij. Večina delniških indeksov se je dvignila, a ne v vseh deželah v enaki meri. Če primerjamo indekse številke posameznih držav v avgustu — za september še ni vseh — s številkami v juniju, vidimo največji dvig delnic na Poljskem, Finskem in v U. S. A., dočim so na Angleškem in Holandskem tečaji le neznatno dvignili.

Hmelj v Srednji Evropi. Priobčajo novo statistiko o pridelku hmelja v Srednji Evropi; zapišemo proukcijo v posameznih produkcijskih deželah ter prirakemo v oklepajih odstotne številke pridelka, ki se nahaja še v rokah producentov: Čehoslovaška 195.000 do 200.000 met. stotov (15%), Nemčija 178.000 do 181.000 meterskih stotov (15 odstotkov), Jugoslavija 80.000 do 82.000 meterskih stotov (60%), Poljska 48.000 do 50.000 met. stotov (15%).

Oreh. Položaj na jugoslovanskem trgu orehov je zelo neugoden. V inozemstvu so v zalogi večje množine blaga, a kupcev ni in so cene prav slabe; zato so tudi pri nas cene padle. Inozemstvo sedaj našega blaga ne more nič sprejeti; cene notirajo 5 do 5 1/2 Din, brez prometa. Srbski producenti orehov so glede bodoče prodaje v velikih skrbih, a nimate ne ve, kako se bo prodaja razvila.

Prekinjenje pogajanj o trgovski pogodbi med Nemčijo in Italijo. Nemci potrjujejo sedaj vest, da so trgovska pogajanja med njimi in Italijani prekinjena. V dogovorih gre za dve nemški pritožilni točki. Ena se tiče italijanskega zakona o večji prednosti za domačo industrijo, druga pa italijanske propagande proti uvozu inozemskih izdelkov. Nemška vlada je mnenja, da ta propaganda ni združljiva z obstoječo trgovsko pogodbo. Zato je dala pobudo, naj se ta propaganda ustavi in naj se zakon spremeni, a oboje je italijanska vlada odlonila. Nemška vlada se hoče sedaj obrniti na razsodišče, ki je v trgovski pogodbi za take slučaje predvideno, in bo svojo pritožbo vzdržala tudi tedaj, če bi Italija s prizivom na razsodišče ne bila zadovoljna. Večkrat smo že poročali, da se države v zadnjem času zelo trudijo, da z veliko propagando pomagajo domači industriji; poleg Italije se v tem oziru javlja zlasti Avstrija.

Razširjajte »Trgovski list«!

Industrija.

Podpiranje sladkorne industrije na Angleškem. Angleška vlada zahteva v naknadnem računu nadaljnjih 900.000 funtov za podpiranje sladkornopesne industrije na Angleškem. S tem se dvigne letna subvencija na 5.400.000 funtov, od koje vsote daje carina na inozemski sladkor samo 1.800.000 funtov. Angleška industrija pesnega sladkorja stane torej angleško vlado 3.600.000 funtov.

Nesoglasja v jeklenem kartelu. Pogajanja v kartelu surovega jekla o ureditvi prodajne zveze za surovo jeklo in druge stranske proizvode so se končala s popolnim neuspehom. Nemški in luksemburški zastopniki so zahtevali glede na njih narasli eksport višjo kvoto, tudi Francozi so zahtevali 15odstotno povišanje kvote, ki so jo opravičevali z naročili v gotovih tovarnah. Belgija je hotela v tako zvišanje privoliti le v slučaju, da se Francija ne pojavi več na belgijskem trgu. Ker se niso mogli glede nobenega predloga zediniti, je bila seja zaključena v popolnem nesoglasju.

Denarstvo.

Ponarejanje denarja je bilo v eni zadnjih razprav Društva narodov v Ženevi. Strokovni odbor je poročal o osnutku mednarodne konvencije za preganjanje ponarejevanja denarja. V poročilu navaja, da se je samo v zadnjih 3 letih ponaredilo za 35 milijonov dolarjev (okroglo 1750 milijonov dinarjev) po različnih deželah. Posebna mednarodna pogodba naj bi predvsem izenačila zakonodajo proti ponarejanju denarja ter uvedla sodelovanje policijskih in sodnih oblastev.

Bolgarsko posojilo odloženo. — Svet Zveze narodov je sklenil, da se odločitev glede zaprosenega bolgarskega posojila odloži na zborovanje v marcu. Pri tem je igral veliko vlogo bolgarski vojni dolg nemški Diskontni družbi. Gre za znesek 270 milijonov zlatih levov, ki jih je dala Diskontna družba v juniju 1914 bolgarski vladi Radoslavova kot predujem na poznejše zamišljeno posojilo. Do tega posojila pa vsled svetovne vojske ni prišlo. Povodom posojilnih pogajanj na sedanjem zborovanju Zveze narodov je prišla nemška delegacija ponovno zahteve Diskontne družbe. Ker se je Svet Zveze narodov pridružil mnenju nemške delegacije, je pričakovati novih pogajanj med banko in bolgarsko vlado. Baje obstojajo tudi še difference o višini zneska, ki ga naj Bolgarija dobi; bolgarska vlada prosi za 12 milijonov funtov, finančni odbor Zveze narodov pa hoče dovoliti samo 4 milijone.

RAZNO.

Sladkorna pesa v Jugoslaviji. V poljedelskem ministrstvu se je vršila konferenca strokovnjakov pod predsedstvom dr. Stojkoviča, tiče se vprašanja produkcije sladkorne pese. Tovarne ponujajo producentom tako nizke cene, da te nikakor ne morejo spodbujati na razširjenju sladkornopesnega pridelka. S tem je ta važna panoga našega poljedelstva in naše industrije resno ogrožena. Konferenca je razpravljala o odredbah, ki so potrebne, da se ne pojavijo neogibne posledice sedanjega položaja.

Konkurz municijske tovarne na Reki. Kakor se poroča iz Reke, je prišla v konkurz dobro znana municijska tovarna Whitehead. Dosedaj je vzdrževala to podjetje skupina italijanskih finančnikov. V tej tovarni so se izdelovali v glavnem torpedi za italijansko mornarico. Polom podjetja vzbuja na Reki splošno pozornost, ker je v tovarni imelo delo znatno število domačinov.

34 milijonov zlatih mark konvencionalne kazni. Nemški kartel surovega železa je od ustanovitve mednarodnega kartela moral plačati že ogromno vsoto 34 milijonov zlatih mark, ker je prekoratil kontingent, katerega bi smel proizvajati.

Bogastvo Berlina. Mesto Berlin hoče najeti veliko zlato posojilo in je izdalo v to svrhu prospekt, ki vsebuje podatke o premoženju Berlina. Vse premoženje znaša 1567 milijonov mark; hiše itd. so cenjene na 667 milijonov mark, stroji na 650 milijonov, zahteve na 18, udeležbe na 204, hipoteke na 274, skupna številka z nezapisanimi decimalkami vred je 1567 milijonov mark. Odštevi dolge v znesku 479 milijonov mark, ostane čisto premoženje 10875 milijonov mark.

Nova sladkorna konferenca v Pragi. — Ta teden se vrši v Pragi konferenca sladkorne industrije Češkoslovaške, Poljske in Nemčije. Namen konference je dosega dogovora o obliki, kako naj izpolnijo evropski eksporterji sladkorne industrije svoje obveznosti napram Kubi, kako naj se razdeli riziko med posamezne države in kako naj se zasigurajo medsebojni dogovori evropskih držav med seboj.

Financiranje agrarne reforme je stopilo sedaj v odločiven štadij. Dosedanja pogajanja ogrske vlade glede posojila na angleškem trgu se zato niso mogla izvršiti, ker vprašanje nakupne cene v poštev prihajajočih posestev še ni rešeno in torej emisija obligacij ni primerno pripravljena. Sedaj je izdelalo justično ministrstvo zakonski načrt, ki ureja predmetna vprašanja. Agrarno reformno sodišče se odpravi, na njegovo mesto pride zemljiščno sodišče, ki bo določilo ceno zemljišč. Kot temelj določitve cene služijo čisti katastralni dohodki. Stranka se proti določitvi cene lahko pritoži, nakar je zemljiščno sodišče primorano, da tekoma gotovega roka določi končnoveljavno ceno. Na ta način upaj, da bodo v doglednem času rešili to tako težko in prav posebno kočljivo vprašanje.

Prvi transport zlata iz New Yorka v London. 7. t. m. je šel prvič po letu 1914 transport zlata iz New Yorka v London, gre za pošiljatev 1 milijona dolarjev po International Acceptance Banki na parniku »Aquitania«. Ta transport je v toliko presenetljiv, ker so mislili, da se mora tečaj funta dvigniti še za pol dolarskega centa, preden bi se izvoz zlata izplačal.

Zgradba hiš za kmečke delavce v Avstriji. Oficielni avstrijski krogi, v prvi vrsti zvezno ministrstvo za socialno upravo in kmečke zbornice, so započeli z večjo akcijo za zgradbo hiš za kmečko delavstvo. Z delom bodo pričeli že v prihodnji pomladi; potrebna sredstva si bodo nabavili s krediti, ki jih bodo dali deloma zveza, deloma industrijska okrajna komisija, deloma fond zavarovanja proti brezposelnosti, deloma pa dežela Nižja Avstrija. Krediti bi se odplačali po 15 do 20 letih. Stroški delavčevega stanovanja so preračunjeni na 8000 šilingov, to je 64.000 dinarjev. S krediti v znesku treh milijonov šilingov bi pričeli najprvo z zgradbo 500 delavskih stanovanj. Kakor vidimo, gre tukaj za izredno produktivno akcijo, ki ne bo dala dela samo velikemu številu delavcev skozi več mesecev, temveč bo tudi pomagala rešiti izredno težko vprašanje nastanitve poljedelskih delavcev ter bo pripomogla k intenziviranju kmečkega dela in kmečke produkcije. Saj vemo, da je med prvimi stremljenji Avstrije to, da se glede preskrbe z žitom in z drugimi poljedelskimi pridelki popolnoma osamosvoji. Pogajanja se vodijo z vso vnemo. Tako bodo rešili izredno važno gospodarsko vprašanje.

Drobne vesti. Francoski proračun za leto 1928 izkazuje 4256 milijard dohodkov ter 4251 milijard frankov izdatkov. — Prvo prihodnje zborovanje Mednarodne jeklene zveze se bo vršilo 22. marca 1928 v Parizu. — Mitchell, predsednik newyorške National City banke, je dejal,

da je Dawesov načrt v svoji sedanjí obliki nepopoln; nemška reparacijska vsota se mora končnoveljavno določiti. — Med francosko in jugoslovansko vlado se še pričela pogajanja o posojilu; Jugoslavija hoče za posojilo odstopiti Franciji reparacijsko kvoto v višini 200 milijonov zlatih mark. — Dovož sliv na beograjski trg je skoraj popolnoma ponehal. Pred Božičem se pojavi običajna stagnacija, ki se po praznikih umakne živahnejšemu gibanju. — Na koncu leta 1926 je delalo v ogrski tekstilni industriji 226 tovarniških naprav, ki so zaposlovale 33.100 delavcev in ki so napravile v letu 1926 blaga v vrednosti 227½ mil. zlatih kron. — Ogrsko poljedelsko ministrstvo hoče urediti prodajne trgovine za ogrsko vino v Londonu in Manchesteru na Angleškem ter v Glasgowu na Škotskem. — Na žatškem trgu hmelja je povpraševanje po blagu stalno, posebno iz Nemčije. Zlasti veliko je zanimanje za srednje vrste, ki notirajo 1900 do 2000 Kč za 50 kg, dočim doseže prvovrstno blago 2200 Kč. — Poročajo, da je konflikt v nemški železni industriji končan ter da se s 1. januarjem 1928 uvede v splošnem osemurni delavnik; nekatera podjetja smejo uvesti osemurni delavnik šele s 1. februarjem in le prav izjemoma šele s koncem leta 1928. — Italijanska vlada je poslala v Turčijo dva izvedenca v svrhu nakupa večjih množin turškega tobaka za italijansko tobačno režijo. — Kljub neugodnemu vremenu traja plovba po Donavi še naprej in bo trajala še nekaj časa. Najborž bo prenehala okoli 20. decembra. — Obtok bankovcev v Rumuniji znaša nad 21 milijard lejev, kovinsko kritje nad 7 milijard.

Gospodarske vesti. Dve največji rumunski premogovni družbi se pogajata za fuzijo v svrhu racionalizacije. Rumunski gospodarski krogi pripisujejo tem pogajanjem in eventualni fuziji seveda veliko važnost. — Izdelan je načrt za ustanovitev lesne borze v Varšavi. S tem bo stopila v ozadje borza v Bydgoszczu, doslej edina lesna borza na Poljskem. — Rumunski finančni minister je odredil, da je izvoz črev popolnoma prost. — Od 18. do 20. t. m. se vrši v Bukarešti konferenca zastopnikov balkanskih držav, ki se posvetuje o možnostih ojačenja gospodarskih odnosov med balkanskimi državami in o sklicanju velike gospodarske konference balkanskih držav. Zastopane so Rumunija, Jugoslavija, Bolgarija in Grška. — Odločitve o ameriškem posojilu Rusiji pričakujejo ob zaključku leta. Tedaj pričakujejo v Berlinu, kjer posreduje posojilo O. Wolff, ameriškega bankirja Farquharja. — Rusi so izvršili v Nemčiji večje nakupe kavčuka, cevi itd. Plačevali bodo drugače kot doslej; 27½% takoj, drugo pozneje; obrestna mera 8½%. — Težka kriza, v kateri se ne nahaja samo naša mlinarska industrija, temveč tudi ogrska, je sprožila na Ogrskem misel, naj se prilagodi industrija danim razmeram in naj gre za koncentracijo. Zaenkrat se pripravlja fuzija največjega budimpeškega in največjega podeželnega mлина. — Hranilne vloge pri praški Mestni hranilnici in pri njenih podružnicah so znašale na koncu novembra 1570 milijonov Kč, čekovne vloge 336 mi-

lijonov, skupaj torej vse vloge 1906 milijonov Kč. — V Budimpešti so ustanovili Narodno blagovno kreditno banko. — Avtomobilni tovarni Steyr se je posrečilo, da je dobila inozemsko finančno skupino za izvedbo nakupov avtomobilov na kredit; kupec dobi prav ugodne plačilne pogoje na roke od 12 do 18 mesecev. — William Wood, predsednik republikanskega odbora v ameriškem kongresu, bo stavil na vlado predlog in prošnjo, naj nastopi proti omejitvenim sladkornim odredbam Kube s pogajanjem v svrhu prostega dovoza sladkorja iz Zahodne Indije, torej z drugih otokov v bližini Kube. — S 1. januarjem 1928 bo dobila Estonka novo denarno enoto, krono; razdeljena je v 100 centov. Stara papirna marka ostane še nadalje v veljavi in jo bodo polagoma vzeli iz prometa. 100 mark = 1 krona. — Indijska državna banka je zvišala obrestno mero od 5 na 6%. — Dokler ne bo prišlo do uradnega dogovora glede cen lanu med Latvijo in Rusijo, ki imata glede lanu monopol, bo veljal začasni ustmeni dogovor o enakih eksportnih cenah. — James H. Sinclair, član kongresa in republikanske farmerske skupine, je stavil predlog, naj se predsednik U. S. A. pooblasti, da skliče še pred pričetkom novega leta mednarodno konferenco, v kateri naj se svetovna z žitom obdelana zemlja ter trgi poljedelskih pridelkov uredijo v bodoče enotno, z namenom stabilizacije cen. — V prvih avh mesecih tekoče kampanje so napravili na Češkoslovaškem 106 milijonov met. stotov sladkorja, za 1.500.000 stotov več kot v isti dobi lanskega leta. Domača prodaja se je dvignila, eksport je pa padel od 2½ na 2 milijona met. stotov. Veliko je bilo nazadovanje v prometu z Anglijo, Avstrijo, Hamburgom in Trstom. — Tekstilni kartel v Lodžu, o katerem smo že pisali, se je povečal s pristopom sedaj največjega podjetja bombaževе industrije na Poljskem. — Fordov pooblaščenec je stavil rumunski vladi konkretne predloge glede naprave velikih Fordovih delavnic v Galacu in Braili; pri tem so govorili tudi o železnici, ki naj veže vsa pristanišča ob Črnem morju. Vlada proučuje sedaj te predloge in hoče napraviti, če bodo predlogi sprejemljivi, poseben tozadeven zakon. — V Ameriki so zelo za to, da reši senat še v tem zasedanju vprašanje povrnitve avstrijske lastnine. Avstrijski upniki bi dobili okoli 10 milijonov dolarjev, pri čemer bi pa morala avstrijska vlada pač jamčiti, da se poravnajo tudi avstrijski dolgovi ameriškim državljanom. To ne bo težko, ker znašajo ti dolgovi kvečjemu 2½ mil. dolarjev.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 9. decembra 1927 je bilo pripeljanih 107 svinj, cene so bile sledeče: mladi prašiči 7—9 tednov stari komad 180—200, 3—4 mesece stari 350 do 400, 5—7 mesecev stari 450—480, 8 do 10 mesecev stari 550—650, 1 leto stari 1000—1200; 1 kg žive teže 10—1150, 1 kg mrtve teže 15—17. Prodalo se je 65 komadov.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava telefonskih kablov in kableskega materiala. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje prvo pismono dražbo za dobavo 2310 m armiranega telef. kabla od 40 do 65 žil in drugega kableskega materiala. Dražba bo dne 20. januarja 1928. ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani, Sv. Jaka trg štev. 2, soba štev. 42. Jamčevina (5% ali, če je inozemec, 10%) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu poštne direkcije v Ljubljani, soba štev. 41, kjer se lahko vpogledajo in kupijo tudi pogoji.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. decembra t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg portland-cementa, železnih vijakov; do 23. dec. t. l. glede dobave 50.000 kg portland-cementa, 1400 kg razne pločevine, 70 kg kositra, 500 komadov parokurilnih cevi in 60 komadov klosetov; do 30. decembra t. l. pa glede dobave progovnega štirikolesnega voza. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem, gradbenem in mašinskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. decembra t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg riža in 4 vagonov portland-cementa; do 21. decembra t. l. pa glede dobave 10.200 kg moka. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 30. decembra t. l. ponudbe glede dobave livarske bronze in strojev za graduiranje; do 31. decembra t. l. pa glede dobave raznega materiala in orodja (vijaki, ključji za maticе, pile, klešče, kovaška nakovala, spiralni svrdri, kovaška kladiva, stružnice, dleta, diamanti za rezanje stekla, sekire, lopate, krampi, bencinske svetiljke, poljske kovačnice, srpi itd.). — Direkcija državnega rudnika v Vrtniku sprejema do 31. decembra t. l. ponudbe glede dobave okoli 600 kg saksola za čiščenje kotlov proti kotlovnemu kamnu. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 17. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 3000 komadov sirkovih metelj, 2000 komadov brezovih metelj in 1000 komadov slamnatih podnožnikov; dne 28. decembra t. l. pa glede dobave 200 komadov ležiščnih skodelic in raznega materiala za popravilo plinske peči. — Dne 28. decembra t. l. pri Kr. redarstvenem ravnateljstvu v Zagrebu glede dobave policijskih uniform. — Dne 28. decembra t. l. pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave 200.000 kg amonijevega solitra. — Dne 29. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 20.000 kub. metrov. gramoza. — Dne 30. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave pločevine in barv. — Dne 31. decembra t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu, glede dobave materiala za izdelavo davčnih knjižic.

Prodaja. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 28. decembra 1927 ponudbe glede prodaje bukovih drv.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Pristni in pravi **Kavčičev** pristni in pravi

Rastlinski želodčni liker

znan in preizkušen kot zanesljivo domače zdravilo že nad 20 let, izdeluje in dobavlja

EDINOLE

Rastlinska destilacija »FLORIAN« (izdelovalca Edmund Kavčič) družba z o. z. v Ljubljani

Gospodarska cesta št. 15 (Količje)

Vsaka pristna steklenica je opremljena z originalnim podpisom: Za pristnost jamči:

Edmund Kavčič

Varujte se ponaredov, ki se prodajajo namesto pristnega Kavčičevega »Floriana«!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN LJUBLJANA

ZALOGA sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

PREMOG, KOVAŠKI PREMOG KOKS, BRIKETE

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta 15/L

Tiskarna MERKUR, Ljubljana

trg-ind. d. d. - Simon Gregorčičeva ulica 23

se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovce, obrtnike, industrije in urade. .. Lastna knjigovodstva

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovidno šganje, moko in druge pri-dele. - Raznovidno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave s električnim obratom.

Ceniki na razpolago!